

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm

Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu

Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 17

QUYỂN THỨ 411

HỘI THỨ HAI

Phẩm

THÍ DỤ

Thứ 11

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát ấy là cú nghĩa gì? Phật bảo: Thiện Hiện! Vô cú nghĩa là cú nghĩa Bồ-tát. Vì có sao? Thiện Hiện! Bồ-đề, Tát-đỏa, hai đã chẳng sanh, cú ở trong ấy lẽ cũng chẳng có, nên vô cú nghĩa là cú nghĩa Bồ-tát.

Thiện Hiện phải biết: Ví như trong không, cú nghĩa dấu chim thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế, thật vô sở hữu. Ví như cú nghĩa cảnh mộng, việc huyễn, ánh nắng, bóng sáng, trắng nước, tiếng vang, không hoa, biến hóa thật vô sở

hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế, thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Như cú nghĩa tất cả pháp chơn như thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa tất cả pháp pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa sắc như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa thọ tướng hành thức như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa nhãn xứ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiệt thân ý xứ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa sắc xứ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa thanh hương vị xúc pháp xứ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa nhãn giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại

như thể thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tử thiết thân ý giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa sắc giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu. Cú nghĩa thanh hương vị xúc pháp giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa nhãn thức giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tử thiết thân ý thức giới như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa nhãn xúc như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tử thiết thân ý xúc như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thể thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa vô minh như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử như huyễn sĩ thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa hành nội không như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không như huyễn sĩ thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa hành bốn niệm trụ như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi như huyễn sĩ thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Thiện Hiện phải biết: Cú nghĩa cho đến hành Phật mười lực như huyễn sĩ thật vô sở hữu, cú nghĩa

Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng như huyễn sĩ thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Cú nghĩa sắc như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa thọ tướng hành thức như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa nhãn xứ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiết thân ý xứ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa sắc xứ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa thanh hương vị xúc pháp xứ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa nhãn giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiết thân ý giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa sắc giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa thanh hương vị xúc pháp giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa nhãn thức giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiệt thân ý thức giới như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa nhãn xúc như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa vô minh như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ,

hữu, sanh, lão tử như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa hành nội không như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán vô tán không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cú nghĩa hành bốn niệm trụ như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Cho đến cú nghĩa hành Phật mười lực như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Cú nghĩa hành bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng như Phật thật vô sở hữu, cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như cú nghĩa vô vi giới trong hữu vi giới thật vô sở hữu, cú nghĩa hữu vi giới trong vô vi giới cũng thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nói sao cú nghĩa pháp vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu ư?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như cú nghĩa sắc cho đến thức vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa nhãn xứ cho đến ý xứ vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa sắc xứ cho đến pháp xứ vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa nhãn giới cho đến ý giới vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa sắc giới cho đến pháp giới vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa nhãn thức giới cho đến ý thức giới vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa nhãn xúc cho đến ý xúc vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa vô minh cho đến lão tử vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như cú nghĩa bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Như vậy, như cú nghĩa Phật mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vô sanh vô diệt, vô tác vô vi, vô thành vô hoại, vô đắc vô xả, vô nhiễm vô tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như cú nghĩa bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi rất ráo tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như vậy cho đến như cú nghĩa Phật mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng rất ráo tịnh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa ngã cho đến kiến giả thật vô sở hữu. Vì vô sở hữu nên cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa khi trời mọc, tối tăm thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa khi kiếp tận, các hành thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, ác giới trong nhóm tịnh giới thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, loạn tâm trong nhóm tịnh định

thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, ác huệ trong nhóm minh huệ thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, trói buộc trong nhóm giải thoát thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, phi giải thoát tri kiến trong nhóm giải thoát tri kiến thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa các tối tăm trong nhật nguyệt thấy, đại quang minh thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Như cú nghĩa sáng chói của tất cả nhật nguyệt, tinh ngọc, hỏa dục và các trời thấy trong Phật quang thật vô sở hữu; cú nghĩa Bồ-tát cũng lại như thế thật vô sở hữu. Vì có sao?

Thiện Hiện! Hoặc Bồ-đề, hoặc Tát-đỏa, hoặc Bồ-tát, cú nghĩa như thế tất cả đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng, chỗ gọi vô tướng. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp đều chẳng phải thật có, không chấp không ngại, phải siêng tu học, nên chính giác biết.

Cụ thọ Thiện Hiện liền thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát với những tất cả pháp nào đều chẳng

phải thật có, không chấp không ngại, phải siêng tu học? Các Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao đối tất cả pháp nên chính giác biết? Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu tất cả pháp là thiện pháp, phi thiện pháp, hữu ký pháp, vô ký pháp, thế gian pháp, xuất thế gian pháp, hữu lậu pháp, vô lậu pháp, hữu vi pháp, vô vi pháp, cộng pháp, bất cộng pháp. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tánh tất cả pháp như thế thấy không chấp không ngại, phải siêng tu học. Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp thật vô sở hữu nên chính giác biết.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là thiện pháp thế gian? Phật bảo: Thiện Hiện! Nói thiện pháp thế gian là hiếu thuận cha mẹ, cúng dường Sa môn, Bà la môn, kính thờ Sư trưởng, việc thí tánh phước nghiệp, việc giới tánh phước nghiệp, việc tu tánh phước nghiệp; cấp giúp kẻ bệnh cùng hành phước, phương tiện khéo léo cùng hành phước, mười thiện nghiệp đạo thế gian. Hoặc tướng sinh trưởng, tướng mủ thối, tướng sanh bầm, tướng khác đở, tướng biến nát, tướng mỡ nuốt, tướng rời tan, tướng hài cốt, tướng đốt cháy. Hoặc thế gian bốn tính lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Hoặc Phật tùy niệm, Pháp tùy niệm, Tăng tùy niệm, giới tùy niệm, xả tùy niệm, thiên tùy niệm, vắng lặng tùy niệm, thở vào ra tùy niệm, thân tùy niệm, chết tùy

niệm. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là thiện pháp thế gian.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là bất thiện pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Nói bất thiện pháp là: Hại sanh mạng, lấy chẳng cho, hành dục tà, lời dối gạt, lời chia rẽ, lời thô ác, lời tạp uế, tham dục, giận dữ, tà kiến và hờn căm, che nảo, dua nịnh, kiêu hại, ganh, xan, mạn thấy. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là bất thiện pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào hữu ký pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Tức là các thiện pháp và bất thiện pháp, gọi hữu ký pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là vô ký pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là thân nghiệp vô ký, ngữ nghiệp vô ký, ý nghiệp vô ký, bốn đại chủng vô ký, năm căn vô ký, năm uẩn vô ký, mười hai xứ vô ký, mười tám giới vô ký, pháp dị thực vô ký. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là vô ký pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là thế gian pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là thế gian năm uẩn, mười hai xứ, mười tám giới, mười nghiệp đạo, bốn tinh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định, mười hai nhánh duyên khởi pháp. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là thế gian pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là pháp xuất thế gian? Phật bảo: Thiện Hiện! Là xuất thế gian: Bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Căn chưa biết, căn sẽ biết, căn đã biết, căn đủ biết, tam-ma-địa có tầm có tứ, tam-ma-địa không tầm chỉ tứ, tam-ma-địa không tầm không tứ. Hoặc minh, hoặc giải thoát, hoặc niệm, hoặc chính tri, hoặc tác ý như lý. Hoặc tám giải thoát, hoặc chín định thứ lớp. Hoặc nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Hoặc Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là pháp xuất thế gian.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là hữu lậu pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là đọa tam giới, hoặc năm uẩn, mười hai xứ, mười tám giới. Hoặc bốn tĩnh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là hữu lậu pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là vô lậu pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là vô lậu pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là hữu vi pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là pháp buộc ba cõi, như năm uẩn. Như bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Như bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là hữu vi pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là vô vi pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu pháp vô sanh vô diệt, vô trụ vô di, hoặc hết tham, hết sân, hết si; như chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là vô vi pháp.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là cộng pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là thế gian bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định, năm thần thông. Thiện Hiện! Thấy đây gọi là cộng pháp, vì cộng dị sanh vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Những nào gọi là bất cộng pháp? Phật bảo: Thiện Hiện! Là bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Thiện Hiện! Thấy đây gọi là bất cộng pháp, vì bất cộng với dị sanh vậy.

Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối pháp như thế thấy tự tướng không, chẳng nên chấp đắm, vì tất cả pháp vô phân biệt vậy. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối tất cả pháp đem vô nhị làm phương tiện, nên chính giác biết, vì tất cả pháp đều vô động vậy. Thiện Hiện! Đối tất cả pháp vô nhị vô động là cú nghĩa Bồ-tát, vô phân biệt vô chấp trước là cú nghĩa Bồ-tát. Vì đây nên vô cú nghĩa là cú nghĩa Bồ-tát.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Duyên nào Bồ-tát lại gọi Ma-ha-tát? Phật bảo: Thiện Hiện! Do Bồ-tát này đối trong chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ nên lại gọi Ma-ha-tát.

Thiện Hiện thưa rằng: Những nào gọi là chúng đại hữu tình Bồ-tát với trong sẽ làm thượng thủ? Phật bảo: Thiện Hiện! Là trụ chủng tánh Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A la hán, Độc giác và từ sơ pháp tâm cho đến bậc Bất thối chuyển Bồ-tát Ma-ha-tát. Như vậy đều gọi chúng đại hữu tình, Bồ-tát đối trong chúng đại hữu tình này sẽ làm thượng thủ nên lại gọi Ma-ha-tát.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Như vậy Bồ-tát bởi duyên nào năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ? Phật bảo: Thiện Hiện! Do Bồ-tát này đã phát tâm Kim cương dụ bền chắc, quyết định chẳng lui hoại. Vậy nên năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Sao gọi Bồ-tát tâm Kim cương dụ? Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát phát tâm như vậy: “Ta nay phải mặc áo giáp đại công đức, với trong đồng nội lớn rộng vô biên sanh tử, vì các hữu tình phá hoại tất cả oán địch phiền não. Ta phải khắp vì tất cả hữu tình làm khô hết biển cả vô biên sanh tử, ta phải vất bỏ tất cả thân, của vì các hữu tình làm đại nhiều ích, ta phải tâm bình đẳng lợi ích an vui tất cả hữu tình. Ta phải khắp khiến các loại hữu tình đạo đạo Tam thừa tới vào Niết-bàn, ta phải dù đem Tam thừa tế độ tất cả hữu tình mà đều chẳng thấy có một hữu tình được ta diệt độ. Ta phải giác liễu tất cả pháp tánh vô sanh vô diệt, vô tịnh vô nhiễm. Ta phải thuận đem tác ý tương ưng Nhất thiết trí trí tu hành sáu pháp Ba-la-mật-đa. Ta phải tu học đối tất cả pháp thông suốt rốt ráo khắp vào diệu trí. Ta phải thông suốt tất cả pháp tướng nhất lý thú môn, ta phải thông suốt tất cả pháp tướng nhị lý thú môn, ta phải thông suốt tất cả pháp tướng đa lý thú môn và ta phải tu học các

thứ diệu trí, thấu rõ các pháp tánh để dẫn pháp thắng công đức”. Thiện Hiện! Đây gọi Bồ-tát tâm Kim cương dụ. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đem vô sở đắc mà làm phương tiện an trụ tâm này quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát pháp tâm như vậy: “Các loại hữu tình đang chịu khổ não trong tất cả địa ngục, bàng sanh, quỷ giới và người, trời, ta phải chịu thay khiến nó an vui”. Các Bồ-tát Ma-ha-tát phát tâm như vậy: “Ta vì làm nhiều ích tất cả hữu tình, nên trải qua vô lượng trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp chịu nhiều thứ khổ nặng nề trong các địa ngục, dùng vô số phương tiện giáo hóa khiến được vô dư Niết-bàn”. Như vậy thứ lớp khắp vì làm nhiều ích tất cả hữu tình, vì kia mỗi mỗi đều trải vô lượng trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp chịu nhiều thứ khổ nặng nề nơi các địa ngục, mỗi mỗi đều đem vô số phương tiện giáo hóa khiến được vô dư Niết-bàn. Làm việc này rồi tự trông căn lành, lại trải vô lượng trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp viên mãn tu nhóm tư lương Bồ-đề, nhiên hậu mới chứng sở cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Thiện Hiện! Thề nguyện như thế cũng gọi tâm Bồ-tát Kim cương dụ. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đem vô sở đắc mà làm phương tiện an trụ tâm này, quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát hằng thường pháp khởi thắng tâm, đại tâm. Do tâm này quyết định đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ. Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Sao gọi Bồ-tát Ma-ha-tát thắng tâm, đại tâm? Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát phát tâm như vậy: “Ta nên từ sơ phát tâm cho đến chúng được Nhất thiết trí trí, quyết định chẳng khởi tâm tham dục, giận dữ, ngu si, hờn căm, che não, dua gạt, ganh, xan, kiêu, hại, tà kiến, mạn thấy, cũng quyết định chẳng khởi tâm tới cầu Thanh văn và bậc Độc giác”. Đây là Bồ-tát thắng tâm đại tâm. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đem vô sở đắc mà pháp phương tiện an trụ tâm này, quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát pháp khởi tâm quyết định chẳng nghiêng động. Do tâm này nên quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ. Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Sao gọi tâm Bồ-tát chẳng nghiêng động? Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát phát tâm như vậy: Ta cần phải nương tác ý tương ưng Nhất thiết trí trí, tu tập phát khởi tất cả sự nghiệp sở tu, sở tác mà chẳng kiêu lung. Thiện Hiện! Đây là tâm Bồ-tát chẳng nghiêng động. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đem vô sở đắc mà làm phương

tiện an trụ tâm này, quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khắp đối tất cả các loại hữu tình bình đẳng phát khởi tâm chơn lợi lạc. Do tâm này nên quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ. Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Sao là Bồ-tát tâm chơn lợi lạc? Phật bảo: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát phát tâm như vậy: Ta phải quyết định cùng đời vị lai lợi ích an vui tất cả hữu tình, vì làm chỗ còn bãi, nhà cửa, về nương thường chẳng bỏ lìa. Thiện Hiện! Đây là Bồ-tát tâm chơn lợi lạc. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đem vô sở đắc mà làm phương tiện an trụ tâm này, quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường siêng tinh tiến ái pháp, lạc pháp, hân pháp, hỷ pháp. Do nhân duyên này quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ. Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Những gì là pháp? Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường đối pháp này ái lạc hân hỷ? Phật bảo: Thiện Hiện! Đã nói pháp ấy là sắc, phi sắc đều vô tự tánh, đều bất khả đắc, chẳng khá phá hoại, chẳng khá phân biệt được, đây gọi là pháp. Nói ái pháp ấy là

đôi pháp này khởi muốn mong cầu. Nói lạc pháp ấy là đôi pháp này xưng khen công đức. Nói hân pháp ấy là đôi pháp này vui mừng tín thọ. Nói hỷ pháp ấy là đôi pháp này mến nhiều tu tập, gần gũi yêu trọng. Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đem vô sở đắc mà làm phương tiện, thường năng ái pháp, lạc pháp, hân pháp, hỷ pháp như thế mà chẳng kiêu cử, quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem vô sở đắc mà làm phương tiện an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. Tu bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Bồ-tát Ma-ha-tát này quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đem vô sở đắc mà làm phương tiện trụ Kim cương dụ tam-ma-địa, cho đến trụ Vô trước vô vi vô nhiễm giải thoát như hư không tam-ma-địa. Bồ-tát Ma-ha-tát này do nhân duyên đây quyết định năng đối chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ.

Thiện Hiện! Nhờ nhiều thứ nhân duyên như thế thấy, các Bồ-tát Ma-ha-tát quyết định năng đối

**chúng đại hữu tình sẽ làm thượng thủ. Vậy nên Bồ-
tát lại gọi Ma-ha-tát.**

HỘI THỨ HAI

Phẩm ĐOẠN CÁC KIẾN Thứ 12

Bấy giờ, Xá-lợi-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Tôi cũng muốn đem trí huệ biện tài nói các Bồ-tát do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát?

Phật bảo: Xá-lợi-tử! Tùy ý người nói. Xá-lợi-tử thưa: Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo năng vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến dứt ngã kiến, hữu tình kiến, mạng giả kiến, sanh giả kiến, dưỡng giả kiến, sĩ phu kiến, bổ-đặc-già-la kiến, ý sanh kiến, nho đồng kiến, tác giả kiến, thọ giả kiến, tri giả kiến, kiến giả kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo, năng vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến dứt thường kiến, đoạn kiến, hữu kiến, vô kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo, năng vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến dứt uẩn kiến, xứ kiến, giới kiến, đế kiến, duyên khởi kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo, năng vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến dứt bốn niệm trụ kiến cho đến mười tám pháp Phật bất cộng kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo, năng vì hữu tình tuyên nói pháp yếu, khiến dứt thành thực hữu tình kiến, nghiêm tịnh cõi Phật kiến, Bồ-tát kiến, Như Lai kiến, Bồ-đề kiến, Niết-bàn kiến, Chuyển pháp luân kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Bạch Thế Tôn! Vì các Bồ-tát phương tiện khéo léo, năng vì hữu tình đem vô sở đắc mà làm phương tiện, tuyên nói pháp dứt hẳn tất cả kiến. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện hỏi Xá-lợi-tử rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng vì hữu tình đem vô sở đắc mà làm phương tiện tuyên nói pháp yếu dứt hẳn các kiến, thời nhân nào, duyên nào có các Bồ-tát tự hữu sở đắc mà làm phương tiện, khởi uẩn kiến, xứ kiến, giới kiến, đế kiến, duyên khởi kiến, bốn niệm trụ kiến, cho đến mười tám pháp Phật bất cộng kiến; thành thực hữu tình kiến, nghiêm tịnh cõi Phật kiến, Bồ-tát kiến, Như Lai kiến, Bồ-đề kiến, Niết-bàn kiến, Chuyển pháp luân kiến ư?

Xá-lợi-tử nói: Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa không phương tiện khéo léo ấy, đem hữu sở đắc mà làm phương tiện, phát khởi uẩn kiến cho đến Chuyển pháp luân kiến. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì không phương tiện khéo léo, nên quyết định chẳng năng đem vô sở đắc mà làm phương tiện, vì các hữu tình tuyên nói pháp yếu dứt hẳn các kiến. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa có phương tiện khéo léo ấy, năng vì hữu tình đem vô sở đắc mà làm phương tiện, tuyên nói pháp yếu dứt hẳn các kiến. Bồ-tát Ma-ha-tát này quyết định chẳng khởi các kiến uẩn thảy.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Tôi cũng muốn đem trí huệ biện tài nói các Bồ-tát, do nghĩa đây nên gọi Ma-ha-tát. Phật bảo: Thiện Hiện! Tùy ý người nói. Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Bởi các Bồ-tát vì muốn chứng được Nhất thiết trí trí, phát tâm Bồ-đề, tâm vô đẳng đẳng, tâm chẳng chung Thanh văn, bậc Độc giác, với tâm như thế cũng chẳng lấy đấm. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát. Vì có sao? Bạch Thế Tôn! Vì tâm Nhất thiết trí trí là chơn vô lậu, chẳng đọa ba cõi. Tâm cầu Nhất thiết trí trí cũng là vô lậu, chẳng đọa ba cõi. Với tâm như thế, chẳng nên lấy đấm. Vậy nên Bồ-tát gọi Ma-ha-tát.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát tâm vô đẳng đẳng, tâm chẳng chung Thanh văn, bậc Độc giác? Thiện Hiện đáp rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm chẳng thấy chút pháp có sanh có diệt, có giảm có tăng, có nhiễm có tịnh. Xá-lợi-tử! Nếu chẳng thấy chút pháp có sanh có diệt, có giảm có tăng, có nhiễm có tịnh, cũng chẳng thấy có tâm Thanh văn, tâm Độc giác, tâm Bồ-tát, tâm Như Lai. Xá-lợi-tử! Đây gọi Bồ-tát Ma-ha-tát tâm vô đẳng đẳng, tâm chẳng chung Thanh văn, bậc Độc giác. Các Bồ-tát Ma-ha-tát với tâm như thế chẳng nên lấy đấm, thời đối tất cả tâm Thanh văn, Độc giác, dị sanh thấy cũng chẳng nên lấy đấm.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát với tâm như thế chẳng nên lấy đấm, thời đối tất cả tâm Thanh văn, Độc giác, dị sanh thấy cũng chẳng nên lấy đấm. Và với tâm sắc thọ tướng hành thức, cho đến tâm mười tám pháp Phật bất cộng cũng chẳng nên lấy đấm. Vì có sao? Vì các tâm như thế vô tâm tánh vậy. Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Thật như đã nói.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Thiện Hiện rằng: Nếu tất cả tâm vì vô tâm tánh vậy, chẳng nên lấy đấm, thời sắc thọ tướng hành thức cũng vô sắc thọ tướng hành thức tánh, chẳng nên lấy đấm. Cho đến mười tám

pháp Phật bất cộng cũng vô mười tám pháp Phật bất cộng tánh, chẳng nên lấy đấm? Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Như thật đã nói.

Xá-lợi-tử nói: Nếu tâm Nhất thiết trí trí là chơn vô lậu chẳng đọa ba cõi, thì tất cả tâm ngu phu, dị sanh, Thanh văn, Độc giác thấy, cũng ưng là chơn vô lậu chẳng đọa ba cõi. Vì có sao? Vì các tâm như thế bản tánh đều không vậy. Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Thật như đã nói.

Xá-lợi-tử nói: Nếu tâm như thế vì bản tánh không, là chơn vô lậu chẳng đọa ba cõi, thì sắc thọ tưởng hành thức, cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cũng ưng là chơn vô lậu chẳng đọa ba cõi. Vì có sao? Vì các pháp như thế bản tánh đều không vậy? Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Thật như đã nói.

Xá-lợi-tử nói: Nếu tâm sắc thấy pháp, vì vô tâm sắc thấy tánh vậy, chẳng nên lấy đấm, thì tất cả pháp đều nên bình đẳng, đều vô sai biệt? Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Thật như đã nói.

Xá-lợi-tử nói: Nếu tất cả pháp bình đẳng không sai biệt, vì sao Như Lai nói tâm sắc thấy có các nhiều thứ khác nhau? Thiện Hiện đáp rằng: Đây là Như Lai tùy theo thế tục mà nói, chứ chẳng tùy thẳng nghĩa.

Xá-lợi-tử nói: Nếu các dị sanh, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai tâm sắc thấy pháp đều là vô lậu chẳng đọa ba cõi, thời các dị sanh và các Thánh giả, Bồ-tát, Như Lai lẽ không sai biệt? Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Thật như đã nói.

Xá-lợi-tử nói: Nếu các phàm, Thánh, Bồ-tát, Như Lai không sai biệt ấy, vì sao Phật nói phàm, Thánh đại tiểu có nhiều thứ khác nhau? Thiện Hiện đáp rằng: Đây cũng Như Lai nương thế tục mà nói, chẳng nương thắng nghĩa.

Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đem vô sở đắc làm phương tiện, nên đối sở phát khởi tâm Đại Bồ-đề, tâm vô đẳng đẳng, tâm chẳng chung Thanh văn, Độc giác thấy chẳng ý chẳng chấp. Đối sắc phi sắc cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không lấy không đắm. Do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát.

HỘI THỨ HAI

Phẩm SÁU ĐÁO BỈ NGẠN

Thứ 13 - 1

Bấy giờ, Mãn-từ-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Tôi cũng muốn đem trí huệ biện tài nói Bồ-tát do nghĩa ấy nên gọi Ma-ha-tát? Phật bảo: Mãn-từ-tử! Tùy ý người nói.

Mãn-từ-tử nói: Bạch Thế Tôn! Bởi các Bồ-tát khắp vì lợi vui tất cả hữu tình, mặc áo giáp đại công đức nên phát tới Đại thừa, vì cưới Đại thừa nên gọi Ma-ha-tát.

Khi ấy, Xá-lợi-tử hỏi Mãn-từ-tử rằng: Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát khắp vì lợi vui tất cả hữu tình mặc áo giáp đại công đức? Mãn-từ-tử nói: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất cả hữu tình tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất cả hữu tình tu hành Tịnh giới Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành An nhẫn Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành An nhẫn Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất

cả hữu tình tu hành An nhân Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất cả hữu tình tu hành Tinh tiến Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất cả hữu tình tu hành Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng vì lợi vui số ít hữu tình tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà khắp vì lợi vui tất cả hữu tình tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Xá-lợi-tử! Đây là Bồ-tát Ma-ha-tát khắp vì lợi vui tất cả hữu tình mặc áo giáp đại công đức.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát mặc áo giáp đại công đức chẳng vì phần hạn, chẳng khởi nghĩ này: Ta phải cứu vớt ngàn ấy hữu tình khiến vào cõi vô dư bát Niết-bàn, ngàn ấy hữu tình chẳng cho vào kia. Ta phải cứu vớt ngàn ấy hữu tình khiến trụ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, ngàn ấy hữu tình chẳng cho trụ kia. Nhưng các Bồ-tát khắp vì cứu vớt tất cả hữu tình khiến vào cõi vô dư bát Niết-bàn và trụ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Xá-lợi-tử! Đây là Bồ-tát Ma-ha-tát khắp vì lợi vui tất cả hữu tình mặc áo giáp đại công đức.

Lại nữa, Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Ta phải tự viên mãn Bồ thí Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn Bồ thí Ba-la-mật-đa. Ta phải tự viên mãn Tịnh giới Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn Tịnh giới Ba-la-mật-đa. Ta phải tự viên mãn An nhẫn Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn An nhẫn Ba-la-mật-đa. Ta phải tự viên mãn Tinh tiến Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn Tinh tiến Ba-la-mật-đa. Ta phải tự viên mãn Tĩnh lự Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Ta phải tự viên mãn Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng khiến tất cả hữu tình viên mãn Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Các Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Ta phải tự nương sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế, an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không; tu hành bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng khiến tất cả hữu tình nương sáu thứ Ba-la-mật-đa đây an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không; tu hành bốn niệm trụ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Các Bồ-tát Ma-ha-tát khởi nghĩ như vậy: Ta phải nương sáu thứ Ba-la-mật-đa như thế mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vào cõi Vô dư y bát Niết-bàn. Cũng khiến tất cả hữu tình nương

sáu thứ Ba-la-mật-đa đây, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vào cõi Vô dư y bát Niết-bàn. Xá-lợi-tử! Đây là Bồ-tát Ma-ha-tát khắp vì lợi vui tất cả hữu tình mặc giáp đại công đức.

--- o0o ---